

УДК 364:004

Балухтіна О. М.¹, Венгер Р. О.²

¹ канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² асп. НУ «Запорізька політехніка»

ЦИФРОВІЗАЦІЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ: ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ

Сучасна епоха невід’ємно пов’язана з розвитком цифрових технологій, які впливають на всі сфери суспільства, включаючи соціальну сферу. Цифрові технології в соціальній сфері відкривають безліч можливостей для покращення якості життя громадян та оптимізації діяльності державних установ. Однією з найважливіших переваг є зменшення бюрократичних перешкод та прискорення процесів надання соціальної допомоги. Завдяки цифровим інноваціям стає можливим забезпечення ефективної взаємодії між громадянами та державними установами, що сприяє оптимізації видатків та підвищенню рівня доступності соціальних послуг [1].

Проте, разом із перевагами цифровізації, існують і значні ризики. Недостатність доступу до цифрових технологій серед деяких соціальних груп може призвести до збільшення рівня нерівності в доступі до соціальних послуг. Особливо вразливі групи, такі як літні люди або мешканці віддалених районів, можуть залишитися поза увагою цифрових ініціатив через відсутність технологічної грамотності або доступу до інтернету. Крім того, цифрові технології ставлять перед нами виклики в сфері захисту приватності та безпеки даних громадян. Збільшення обсягу збирання та обробки персональної інформації може призвести до порушення приватності та можливого зловживання даними.

Для того, щоб максимізувати переваги цифровізації в соціальній сфері та зменшити ризики, необхідно розробляти та впроваджувати комплексні політики, спрямовані на забезпечення рівного доступу до цифрових технологій для всіх соціальних груп, а також на захист приватності та безпеки даних громадян [1].

Державні органи, громадські організації та бізнес-середовище повинні спільно працювати над впровадженням інноваційних технологій, з урахуванням соціальних потреб та захисту прав громадян.

Портал "Дія" є ключовою ініціативою українського уряду з метою цифрової трансформації державних послуг та спрощення взаємодії між громадянами та державними установами. Цей портал надає можливість громадянам отримати доступ до різноманітних державних послуг онлайн, без необхідності відвідувати офіси чи стояти в чергах [3]. Проте, важливо враховувати й можливі ризики, пов'язані з порталом «Дія», такі як можливість порушення приватності та безпеки даних громадян у разі недостатнього захисту інформації на платформі.

Поза порталом «Дія», в Україні існують інші цифрові платформи та портали, які надають різноманітні послуги та сервіси [2, с. 30]. Серед них:

1. eHealth: Портал для доступу до електронної медичної інформації та послуг, який дозволяє громадянам записуватися на прийоми до лікарів, отримувати рецепти та інші медичні послуги.

2. ProZorro: Електронна система публічних закупівель, яка забезпечує прозорість та ефективність у господарюванні державними органами та підприємствами.

3. Diia.Business: Портал для підприємств, який надає можливість реєстрації бізнесу онлайн, подачі звітності та отримання різноманітних державних послуг для бізнесу.

4. eData: Цифровий портал для обміну електронною документацією між державними органами та підприємствами.

5. OpenData: Портал, де публікуються відкриті дані державних органів для використання громадськістю та розвитку різноманітних додатків та сервісів.

Для пенсіонерів в Україні також існують цифрові сервіси та портали, які спрямовані на полегшення отримання різних соціальних послуг та інформації, а саме:

1. На сайті Укрпошти можна отримати інформацію про пенсійні виплати, а також використовувати електронні сервіси, такі як отримання пенсійних виплат онлайн.

2. «Державний портал послуг для громадян» – портал, який надає інформацію про різні види соціальної допомоги та послуг для пенсіонерів, а також дозволяє подавати заяви на отримання цих послуг онлайн [2, с. 32].

Отже, портал «Дія» та інші цифрові ініціативи спрощують отримання державних послуг, підвищують ефективність управління соціальними програмами та забезпечують більшу доступність послуг для всіх громадян. Проте, важливо усвідомлювати і вирішувати виклики, пов'язані з цифровізацією, такі як нерівність доступу до технологій та захист

персональних даних. Шляхи вирішення цих проблем включають розвиток цифрової грамотності, забезпечення доступності інфраструктури та захисту приватності громадян. Спільна праця уряду, громадського сектору та приватних компаній є ключовим елементом для успішної цифрової трансформації в соціальній сфері. Ретельне впровадження цифрових ініціатив, з урахуванням інтересів та потреб всіх соціальних груп, дозволить забезпечити сталий та балансований розвиток соціальної сфери України в умовах цифрової епохи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Єгорова-Луценко Т.П. Цифровізація системи надання соціальних послуг в Україні / Т. П. Єгорова-Луценко // Право та інноваційне суспільство : електрон. наук. вид. – 2020. – № 2 (15). – С. 80-85. Режим доступу: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/YehorovaLutsenko15.pdf>.
2. Кохан В. П. Цифрова платформа як інструмент цифрової економіки / В.П. Кохан // Право та інновації. – 2021. – № 1 (33). – С. 29-34.
3. Малиновський В.Я. Стратегічні аспекти цифрової трансформації соціальної сфери / В.Я. Малиновський // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України : зб. наук. пр. – 2021. – Вип. 1(147). – С. 27-31.